

BRUSSELSE HOOFDSTEDELIJKE RAAD

GEWONE ZITTING 2001-2002

1 FEBRUARI 2002

VOORSTEL VAN ORDONNANTIE

**tot wijziging van artikel 48 van
het Wetboek der successierechten met het
oog op de verlaging van het tarief van
de successierechten voor samenwonenden**

(ingediend door de heer Olivier de CLIPPELE (F))

Toelichting

Iedereen is het erover eens dat het hoge tarief van de successierechten waaraan niet gehuwde samenwonende koppels onderworpen zijn, verlaagd moet worden.

Na het Vlaamse Gewest, heeft nu ook het Waalse Gewest een decreet goedgekeurd houdende gelijkstelling van de successierechten tussen bepaalde samenwonenden en gehuwden.

Er dient op gewezen te worden dat het begrip « samenwoning » in Vlaanderen en Wallonië niet dezelfde inhoud heeft.

Onder samenwoning verstaan sommigen het samenwonen van een man en een vrouw, of van twee personen van hetzelfde geslacht die echtelijke betrekkingen hebben.

Deze definitie van samenwoning lijkt te beperkt wanneer het om de successierechten gaat. Daarom heeft de Vlaamse wetgever het begrip van samenwoning uitgebreid tot al deze vormen, op voorwaarde dat men gedurende ten minste een jaar samenleeft in een zelfde huishouding.

Wallonië beperkt de samenwoning tot de bepaling ervan in artikel 1475 van het Burgerlijk Wetboek, met als gevolg dat de feitelijk gescheiden gehuwde personen, samenwonende minderjarige broers en zusters, samenwonenden die onbekwaam verklaard zijn, langdurig samenwonenden die zich als dusdanig niet laten registreren hebben en de samenwonenden die met meer dan twee samenwonen, uitgesloten worden.

CONSEIL DE LA REGION DE BRUXELLES-CAPITALE

SESSION ORDINAIRE 2001-2002

1er FEVRIER 2002

PROPOSITION D'ORDONNANCE

**visant à modifier l'article 48
du Code des droits de succession
en vue de réduire les droits de
succession entre cohabitants**

(déposée par M. Olivier de CLIPPELE (F))

Développements

Tout le monde s'accorde pour supprimer les taux élevés de taxation des successions qui frappent les couples cohabitants qui ne sont pas unis par les liens du mariage.

Après la Région flamande, la Région wallonne a voté un décret plaçant certains cohabitants sur le même pied d'égalité que les couples mariés, en matière de droit de succession.

Il est à noter que la notion de cohabitation n'est pas la même en Flandre qu'en Wallonie.

Par cohabitation, certains entendent la cohabitation entre un homme et une femme ou entre deux personnes du même sexe, qui entretiennent des rapports de type conjugal.

Cette définition de la cohabitation paraît trop restrictive en matière de droits de succession. C'est pour cette raison que le législateur flamand a étendu la notion de cohabitation à toutes ces formes à condition qu'il y ait vie commune, dans un seul ménage pendant au moins une année.

La Wallonie par contre s'est limitée à la cohabitation telle que prévue à l'article 1475 du Code Civil, ce qui exclut les personnes mariées séparées de fait, la cohabitation entre frères et sœurs mineurs d'âge, la cohabitation entre ceux qui sont incapables juridiquement, la cohabitation de longue durée des personnes qui n'ont pas fait enregistrer leur cohabitation et les cohabitants qui vivent ensemble à plus de deux personnes.

Billijkheidshalve zouden alle vormen van samenwoning gelijk behandeld moeten worden, dus niet alleen de wettelijke samenwoningen, zoals bepaald in het Burgerlijk Wetboek, maar ook de samenwoning van familieleden, dat ook bepaald wordt in het Burgerlijk Wetboek.

Door de verlaging van het tarief van de successierechten te beperken tot een enkele vorm van wettelijke samenwoning, voert de wet een andere vorm van discriminatie in.

Het criterium van de echtelijke betrekkingen is discriminerend omdat personen die in andere omstandigheden samenwonen ook affectieve banden hebben. Het enige verschil is dat zij geen seksuele betrekkingen met elkaar kunnen hebben.

Door de gemeenschappelijke woonplaats en de gemeenschappelijke huishouding als criterium te hanteren in deze ordonnantie verwerven ook koppels bestaande uit een of twee gescheiden personen die echter niet uit de echt gescheiden zijn, het recht op het lager tarief van de successierechten.

Om al deze redenen wordt voorgesteld om maar een criterium voor de samenwoning in aanmerking te nemen, namelijk het voeren van een gemeenschappelijke huishouding gedurende een periode van ten minste een jaar.

Uit een voorbeeld blijkt wat de voordelen van het voorstel zijn.

Het gaat spijtig genoeg om een echt gebeurd geval. Een huisvader, niet gehuwd, sterft in een auto-ongeval. Zijn twee kinderen zaten ook in de auto. De ene sterft een jaar later en de andere herstelt van zijn verwondingen.

Na het overlijden van de vader krijgen zijn twee kinderen elk de helft van zijn erfenis. Na het daaropvolgende overlijden van een van zijn twee kinderen, gaat de erfenis naar het overlevende kind, met dien verstande dat een vierde erfdeel naar de moeder van de kinderen gaat.

Deze drie vierden die het overlevende kind erft, zijn onderworpen aan een tarief tussen 20 en 65 %.

Deze moeder zal dan ook verplicht zijn om activa van de erfenis te nalatenschap, eventueel zelfs de woning te verkopen, om de successierechten van haar overleden zoon of dochter te kunnen betalen, omdat het tarief hoger kan zijn dan 50 %.

Om dergelijke dramatische toestanden te voorkomen, wordt voorgesteld om de belastingregeling voor samenwonenden die in Vlaanderen is ingevoerd over te nemen.

L'équité demande cependant que toutes les formes de cohabitation soient placées sur le même pied d'égalité, à savoir les cohabitations légales, telles que prévues au Code Civil, mais également les cohabitations familiales, également prévue au Code Civil.

En limitant la réduction des droits de succession à une seule forme de cohabitation légale, la loi crée une autre forme de discrimination.

Le fait d'imposer des relations de type conjugal est discriminatoire, car ceux qui se trouvent dans les autres cas de cohabitation sont également unis par des liens affectifs, avec la seule différence qu'ils ne peuvent pas entretenir de relations sexuelles entre eux.

Par ailleurs, en retenant le critère de la résidence commune et du ménage en commun, l'ordonnance permettra également aux couples formés avec une ou deux personnes séparées, mais non divorcées, de bénéficier du tarif réduit des droits de succession.

Pour toutes ces raisons, il est proposé de ne retenir comme seul critère de cohabitation, la résidence effective avec tenue d'un ménage commun pendant le délai d'un an au moins.

Un exemple illustrera les avantages de la proposition :

Il s'agit malheureusement du cas vécu où un père de famille – non marié – décède dans un accident de voiture. Ses deux enfants l'accompagnaient. L'un d'eux décèdera un an plus tard et l'autre survivra à ses blessures.

Au moment même où le père décède, ses deux enfants hériteront sa succession, chacun à concurrence d'une moitié et au décès subséquent d'un des deux enfants, cette succession est héritée par l'enfant survivant, sous réserve d'un quart revenant à la mère des enfants.

Ces trois quarts hérités par l'enfant survivant seront passibles du taux de succession variant entre 20 et 65 %.

Cette mère devra ainsi vendre des actifs de la succession, dont éventuellement la maison d'habitation, pour pouvoir payer les droits de succession de son fils ou de sa fille décédée, car la taxation peut être supérieure à 50 %.

Pour éviter ce type de situation aux conséquences dramatiques, il est proposé de s'aligner sur le système de taxation des cohabitants tel qu'il a été mis en place en Flandre.

VOORSTEL VAN ORDONNANTIE**tot wijziging van artikel 48 van het Wetboek der successierechten met het oog op de verlaging van het tarief van de successierechten voor samenwonenden***Artikel 1*

Deze ordonnantie regelt een aangelegenheid als bedoeld in artikel 39 van de Grondwet.

Artikel 2

Artikel 48 van het Wetboek der successierechten wordt als volgt gewijzigd :

1. Het opschrift in tabel I, kolom percentage, wordt aangevuld met de woorden « en tussen andere samenwonenden ».

2. Aan het slot wordt de volgende bepaling toegevoegd :

« Voor de toepassing van dit artikel wordt onder samenwonende verstaan :

1° de persoon die op de dag van het overvallen van de nalatenschap, overeenkomstig de bepalingen van boek III, tittel *Vbis*, van het Burgerlijk Wetboek, met de erflater wetenschappelijk samenwoont;

2° of de persoon of personen die op de dag van het overvallen van de nalatenschap ten minste een jaar ononderbroken met de erflater samenwonen en er een gemeenschappelijke huishouding mee voeren. Deze voorwaarden worden geacht ook vervuld te zijn indien het samenwonen en het voeren van een gemeenschappelijke huishouding met de erflater, aansluitend op de bedoelde periode van één jaar tot op de dag van het overlijden, ingevolge overmacht onmogelijk geworden is. Een uittreksel uit het bevolkingregister houdt een weerlegbaar vermoeden in van de ononderbroken samenwoning en van het voeren van een gemeenschappelijke huishouding. ».

23 november 2001

PROPOSITION D'ORDONNANCE**visant à modifier l'article 48 du Code des droits de succession en vue de réduire les droits de succession entre cohabitants***Article 1er*

La présente ordonnance règle une matière visée à l'article 39 de la Constitution.

Article 2

L'article 48 du Code des droits de succession est modifié comme suit :

1. L'intitulé du tableau I, colonne pourcentage, est complété par les mots « et autres cohabitants ».

2. La disposition suivante est ajoutée *in fine* :

« Pour l'application du présent article, on entend par cohabitants :

1° la personne qui, à la date de l'ouverture d'une succession, vivait ensemble avec le défunt conformément aux dispositions du livre III, titre *Vbis* du Code civil;

2° ou la ou les personnes qui, à la date d'ouverture d'une succession, vivaient ensemble avec le défunt, sans interruption depuis au moins un an et tenait un ménage commun avec lui. Ces conditions sont censées également être remplies si la cohabitation et la tenue d'un ménage commun avec le défunt, consécutive à la période d'un an jusqu'au jour du décès, est devenue impossible pour cause de force majeure. Un extrait du registre de la population constitue une présomption réfutable de la cohabitation ininterrompue et de la tenue d'un ménage commun. ».

Le 23 novembre 2001

Olivier de CLIPPELE (F)

